

Correbous*

Pablo Salvador Coderch y Carlos Gómez Ligüerre

Sumari

- Consentiment i risc
- Jurisdicció competent
- Sentències de la Sala Primera del Tribunal Suprem
- Enllaços d'interès

El dotze d'agost del 1990, a dos quarts de quatre de la tarda, Juan Antonio va saltar a la plaça i va córrer fins situar-se'n al centre. Amb gestos i crits va esperonar l'animal, que va acabar anant cap a ell envestint-lo de front. Tot dos van rodolar per terra. La bèstia es va aixecar i la seva banya va trobar la jugular del jove. El van treure moribund abans de desmuntar la plaça.

La vídua i la filla de Juan Antonio van interposar un plet civil contra l'Ajuntament d'Amurrio, Àlaba, organitzador de la festa en què va morir el seu marit i pare, i el Departament d'Interior del Govern Basc. Van demanar 162.273 euros. Absolts en primera instància, els demandats foren condemnats en apel·lació a pagar una indemnització de 54.091 euros. La STS 13.2.1997 cassà la sentència de l'Audiència i va reposar la de la primera instància.

Entre 1996 i 1998 la Sala Primera del Tribunal Suprem va resoldre cinc casos d'accidents en correbous i curses de braus per aficionats, però només en el que hem explicat hi va haver una víctima mortal. En els cinc, els actors van reclamar contra els ajuntaments organitzadors o coorganitzadors de la festa i aquests, invariablement, es van defensar al·legant, primer, que la víctima havia assumit el risc de participar en un correbou amb animals d'aquesta mena i, segon, que la jurisdicció civil no era competent per a resoldre el plet.

• **Consentiment i risc**

Tot sovint és prou clar que la víctima ha perseguit, inconscient, el desastre o ha cercat, a consciència, la seva perdició: els tribunals parlen de “**culpa exclusiva de la víctima**” com si aquesta tingués realment deures de precaució envers ella mateixa. No els té, per descomptat: ningú no té cap mena d'acció judicial per a reclamar-se a ell mateix una indemnització. Per això preferim parlar de consentiment o assumpció de risc.

En el cas resolt per la STS 25.9.1998, Pedro F. va ser agafat per un bou quan, anant begut, participava, durant la festa major de l'estiu del 1992, en un correbou organitzat per l'Ajuntament de Navas de Madroño (Càceres). La víctima va patir lesions per les quals reclamava a l'ajuntament organitzador i la seva companyia asseguradora una indemnització de 60.384 euros. El TS va confirmar les sentències desestimàries de les instàncies.

En la STS 3.4.1997, l'actor, José L., va demandar el mateix Ajuntament pels danys que havia patit el 26 d'agost de 1989 en un correbou. Mentre fugia d'un dels animals havia buscat sense sort refugi en una de les defenses de la plaça. Va patir lesions greus a les dues cames. El TS va confirmar les sentències desestimàries de les instàncies. L'accident, digué, “se debió a la impericia del lesionado” (FJ 3r).

* Traducció al català: Daniel Vallès i Albert Lamarca

Però només cal oposar l'excepció de consentiment de la víctima o assumpció de risc si aquest no ha superat els límits normals de perillositat. Si l'activitat els depassa, aleshores el resultat s'imputa, al menys en part, als organitzadors de la festa. Malgrat tot, de vegades, la valoració es porta a terme *ex post facto*.

Així, en el cas de la STS 31.12.1996 un jove, agafat per dos bous, havia quedat hemiplègic. Dotze anys després del terrible accident el TS buscà i acabà per trobar una raó per a condemnar els demandats: els encarregats municipals del correbou van deixar anar el segon i el tercer bou sense retirar el primer "... lo que aumentó el riesgo que puede considerarse normal en esta clase de festejos." (FJ 3r). La STS confirmà la SAP que condemnava l'Ajuntament de Barrios (Cadis) i a la Penya taurina "El Toro Embolado" a pagar una indemnització de 60.101 euros.

Hi ha una excepció a aquesta regla en el període examinat: la STS 17.10.1997.

El 8 d'octubre de 1998 i en un correbou organitzat per l'Ajuntament de Velayos (Àvila), un bou va fracturar la tibia esquerra de l'actor. La víctima reclamà una indemnització de 36.060 euros a l'ajuntament organitzador i a la companyia "Hispana, SA", asseguradora de la festa. La primera instància condemnà els demandats a pagar una indemnització de 20.723 euros a la víctima. La SAP absolgué l'ajuntament i rebaixà la condemna de l'asseguradora a 2.404 euros. El TS desestimà el recurs de cassació interposat per l'actor.

De res li va servir a la companyia condemnada que l'ajuntament al que assegurava hagués complert amb totes les previsions reglamentàries sobre organització i celebració d'espectacles taurins. L'assegurança de danys actuà, de nou, com un centre d'atracció de la imputació. Encara que qualsevol especialista en dret de danys sap que el fet que el demandat estigui assegurat no és, per ell mateix, cap bona raó per a què hagi de resultar condemnat a pagar una indemnització de danys i perjudicis, el criteri de política jurídica del Tribunal sembla ser que els organitzadors haurien d'assegurar-se. A diferència del que passa en d'altres activitats perilloses, les nostres lleis no exigeixen a qui vulgui participar en un correbou que firmi una pòlissa que cobreixi els danys que pugui patir. L'obligació es trasllada als organitzadors que són, quasi sempre, entitats públiques. El contribuent paga la prima de l'assegurança menys en aquells casos (rars) en què el seu import s'inclou en el preu del bitllet d'accés a la plaça.

• **Jurisdicció competent**

Com ja hem assenyalat, els ajuntaments demandats acostumen a adduir la incompetència dels jutges civils per a resoldre el plet. Encara que la celebració de festes taurines és una activitat intensament regulada, cap de les disposicions específiques al respecte estableix regles sobre la jurisdicció competent.

La disposició bàsica en aquesta matèria és la Llei 10/1991, de 4 d'abril, de Potestats Administratives en la celebració d'espectacles taurins (BOE núm. 82, de 5 d'abril), desenvolupada pel Reglament d'espectacles taurins aprovat per Real Decret 145/1996, de 2 de febrer (BOE núm. 54, de 2 de març). En els dos darrers anys s'han aprovat els Reials Decrets 1649/1997, de 31 d'octubre (BOE núm. 271, de 12 de novembre) i 2283/1998, de 23 d'octubre (BOE núm. 265, de 5 de novembre), que modifiquen les disposicions del Reglament d'espectacles taurins sobre instal·lacions sanitàries i reconeixement de braus, respectivament.

La llacuna pot ser resolta amb la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases de Règim Local¹ l'article 54 de la qual disposa que:

¹ BOE núm. 80, de 3 d'abril.

“Las entidades locales responderán directamente de los daños y perjuicios causados a los particulares en sus bienes y derechos como consecuencia del funcionamiento de los servicios públicos o de la actuación de sus autoridades, funcionarios o agentes, en los términos establecidos en la legislación general sobre responsabilidad administrativa”.

I aquesta regla ens porta als arts. 139 i ss. de la *Llei 30/1992², de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú*, ara modificada per la *Llei 4/1999, de 14 de gener*, i a l'art. 2.e) de la recent *Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la Jurisdicció Contencioso-administrativa³*:

“[L]a responsabilidad patrimonial de las Administraciones públicas, cualquiera que sea la naturaleza de la actividad o el tipo de relación de que derive, no pudiendo ser demandadas aquéllas por este motivo ante los órdenes jurisdiccionales civil o social”.

- **Sentències de la Sala Primera del Tribunal Suprem**

Data	RAJ	Magistrat ponent	Parts
31.12.1996	9053	Pedro González Poveda	José O. contra Ajuntament de Barrios (Càdis) i Peña 'El toro embolado'.
13.2.1997	701	Alfonso Barcalá y Trillo-Figueroa	María Ángeles G. i Vanesa A. contra Ajuntament d'Amurrio (Àlaba) i el Govern Basc.
3.4.1997	2729	Francisco Morales Morales	José L. contra Ajuntament de Navas del Madroño (Càceres), Diputació de Càceres i Junta d'Extremadura.
17.10.1997	7269	Alfonso Barcalá y Trillo-Figueroa	Anselmo M. contra Ajuntament de Velayos (Àvila) i "Hispana de Seguros, SA".
25.9.1998	7070	Ignacio Sierra Gil de la Cuesta	Pedro F. contra Ajuntament de Navas del Madroño (Càceres) i "Mutua General de Seguros".

- **Enllaços d'interès**

<http://www.eltoro.org>

Web d'una entitat cultural de Madrid sense ànim de lucre dedicada a la defensa dels drets dels aficionats a la *Fiesta Brava* i al foment de l'afició taurina. Ofereix molt bons enllaços en diferents idiomes i xats sobre el tema.

<http://www.mundo-aurino.org/>

² BOE 27.11.1992, núm. 285; correcció d'errors a BOE 28.12.1992, núm. 311, i BOE 27.1.1993, núm. 23.

³ BOE núm. 167, de 14 de juliol.

Web en anglès que ofereix fragments de pel·lícules, llibres, fotografies, música i enllaços relacionats amb el món dels toros.